

Gyárfás László
M.T.I. tudósító

Érkezési dátum: 1946. II. 15.

Bukarest, 1946 január hó 19.-én

Szám: 43/1946

330, 386,

Tárgy: A román béke előkészítő
bizottság munkája.

494/Bz. 1946 szám

008

A Magyar Külügyminiszterium Sajtó-osztályának

Budapest

A békétárgyalásokon Románia által előterjesztendő már eddig összejöjtött és még összejöjtendő dokumentaris anyag osztályozására és feldolgozására miniszteri bizottság alakult.

A bizottság elnöke Gheorghe Tătărescu külügyminiszter, tajai: Lucrețiu Patrășcanu igazságügyminiszter, Stefan Voitec nemzetnevelésügyi miniszter és Mihail Ralea képzőművészeti miniszter.

A békéelőkészítő miniszteri bizottság január hó 18.-án tartotta első ülését, amelyen elhatározták, hogy elsősorban a bácsi döntésre vonatkozóan gyűjtetnek össze megfelelő anyagot valamint arról is, hogy a román népet miként kényszerítették hadba Németország oldalán az Egyesült Nemzetek ellen. Anyagyűjtést rendelt el a bizottság arra nézve is, hogy mennyiben és mennyivel járult hozzá Románia 1944 augusztus 23.-után a hitlerizmus leverése érdekében folytatott közös akcióhoz.

A miniszteri bizottság időközönkint végzett munkájáról jelentést tesz a kormánynak.

A bizottság elgondolása az, hogy Románia, mint a győztes hatalmak szövetségeje jelenjék meg a békétárgyalásokon tekintve hogy 1944 augusztus 23-tól kezdve jelentősen hozzájárult a fasista Németország felett kivívott győzelemhez.

D. Z. K.

L. Gy.

C. Á. F. H. J. B.

Nemzeti Miniszterium

ÓI MAGYAR
NÉPÖKÖLI LEFELTÁR

102

38/3c 1946. évi

Világkörben.

Mátra.
BékéscsabaPol. altárnakatnak má-
bet küldött alkalmi
mérle és ajánlásával
gyakorlatos volt a Román-
iai

Alábbiakban igyekszem romániai tartozkodáson alatt ~~itt~~ szerzett értesüléseimet a románok békéelőkészítő elközpeléseiről és propagandájukról röviden összefoglalni.

Közzismert, hogy a románok minden nyilatkozatban, cikkbén, beszédben, térképen, könyvben stb. a jelenlegi román-magyar határokat véglegesnek akarják feltüntetni.

A román-magyar határ kérdésben a fenti álláspontból Romániában alig hajlandó egyetlen egy párt is csak némi engedményeket adni. Kivéve talán a román király köré csocortosuló fiatal liberálisokat, akik bizonyos engedményeket hajlandók volnának tenni. Gróza Kijelentése, "hogy még 20 méter határkiigazítás is a reakciót és a szovinizmust hozzá viszsen" csodálatos módon hasonlatosséget mutat fel Maniu merev álláspontjával, mely állandóan arra hivatkozik, hogy a kairói tárgyalásokon - mely Románia előbbi bél való kiugrását részítette el - Románia a trianoni határok visszavállítására kapott határozott igéretet.

Külgazdaság Romá-
niában a Külműminiszter-
a Külgazdaság konfe-
renciaja miatt.

Általános benyomásom az volt, hogy a románokat lyása nagyban nyugtalannítja. Ugy létezik "Irdély, mint nyilt kérdés került napirendre ezen a konferencián.²

A román közvélemény a románok és szövetségesek között Kairóban lefolyt tárgyalások alapján, valamint a szovjetorsz-román fegyverszüneti szer-³

zödés alapján meg voltak győzölve, hogy az erdélyi kérdés nem is kerül napirendre a konferencián.

A londoni konferencia után a román közvélemény biztonságérzete a trianon román-magyar határ változhatatlanságával kapcsolatban megingott. Na már észrevehető, hogy a magán-tőke ászakerdélben beruházásoktól mindenütt tartcsakodik.

A londoni konferencia lefolyására vezető talán viszsa az a román álláspont, hogy a magyar-román békesszerződést és a magyar-román határ problémáját csak a két érdekelő ország közötti megállapodás, illetve békesszerződés düntheti el és nem a nagyhatalmak "rólunk, de nélkülünk".

A román kormány és a román békeliékszsítés azért láthatólag minden előkészít, hogy a magyar-román határ megállapítása ne a többi békesszerződésnek anyaggalhoz csatoltassék.

Abból a felfogásból indulnak ki, hogy Románia nem tagja a Szövetséges nemzeteknek, de Magyarország 1944-ben mégis hadatüseint Románianak, tehát Magyarország és Szövetséges Nemzetekkel és Romániával állt hadban, ennek következtében Magyarország kénytelen lesz a Szövetséges Nemzeteken kívül Romániával külön is békét kötni.

Romániának fizetendő magyar jóvátétel kérdése

Talán többek között ezzel magyarázható az is, hogy a román kormány a Magyarországgal által fenti jogcímeken Romániának fizetendő háborús jóvátétel biztosítása végett a Romániában a C.A.S.B.I. által zárolt magyar javak zér alól valóli fülöldésát a maga részéről nem támogatja. Gróza miniszterelnök volunk folytatott beszélgetésének idevonatkozó ré-

sze is ezt igazolja, ahol többek között kijelentette, hogy Pontosan tüjékozva van a londoni konferencia lefolyásáról. Tisztában van, hogy bizonyos körük azt szeretnék, ha a román-magyar kérdést újra a nagyhatalmak döntenék el és nem az érdekeltek fél. "Elég volt nekünk, amikor a két nagyhatalom döntött róunk a bécsi döntés alkalmával. Nem kell nekünk most a három nagyhatalom döntése sem." Aikik, a nagyhatalmai döntését akarják kiprovokálni, azok fasiszták és soviniesták.)

Külön figyelemre méltónak tartom Luka Lászlónak a román kommunisták párt egyik vezető személyiségenek kijelentését ebben a kérdésben, amely szerint Románia a magyar-román határ kérdésben jelenlegi álláspontjából nem enged a Románia hajlandó akár több évig tartó "ex lec" állapotot fenntartani "magyarországgal, csak, hogy ne kelljen a nagyhatalmak Erdélyre vonatkozó és Magyarországra esetleg előnyös döntését elfogadni.

Nincs hátrányos

Gyakran hallottam, hogy a románok azt hirítik románokra az "Ono" detik, hogy Izsákerdély pár hónapos ünállósága alatt állandó Erdélyre merülök - a magyarság "szellemi és anyagi"/?/ fölénje miatt a románok a magyarsággal szemben inferioris helyzetben voltak előtt Erdélyt semmiképpen sem lehet teljesen ünállóvá tenni, mert en a románok hátrányára volna.

Több oldalról arról értesültem, miszerint a románok minden előkötetnek, hogy bebizonyítsák az oroszoknak, hogy az erdélyi kérdést nem szabad újból felvenni, mert a legkisebb határkiigazítás Magyarország javára a román tömegeket végreleg elidegeníti a népi demokráciától.

Már pedig az U.N.S.S.-nek nem mindegy - hangsztat-jük a románok -, hogy átlakelet Európában legerősebb és leggazdagabb állam köszvékenyén , milyen befelitte-tottságuk./Ezt bizonyítja többek között a román szociáldemokrata párt elmult héten ismeretessé vált kiálltványa az Erdély-i kérdésről.

Miért kell az angol-szászoknak a román álláspontot az erdélyi kérdésben tümo-gatni?

Az angolszászoknak neg azt hirdetik a romá-nok, hogy az eleő világháború után ők csatolták Erdélyt Romániahoz, ha ezen váltostatnának nemcsak az akkori cselekedetük helytelen voltát ismernék el, hanem elveszítenék a jelenleg teljesen angolszász barát román tömegeket.

Üdvösek látsszik ezt a néhány ismeretessé vált román érvet a magyar békeliőkészítésnél te-kintetbe venni és azok erőtlenítésére és megcáfola-sára már most a szükséges intézkedést negetni. De eszenkívül célszerű volna minden elgondolható román érvre már előre elkéssülni, hogy lépést tud-junk tartani azzal a nagy román békeliőkészítő aparátusral, amely csak a román külügy politikai osztályán 8 magyar referenssel dolgozik és álli-tlag külön irodával rendelkezik férfi és női al-kalmazottakkal, akiknek egyedüli feladata a Romá-niába érkező és ott tartozkodó idegenekről román békeliőkészítés szempontjából való megfelelő tám-koztatása.

